

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Udrag fra En polsk Familie: 1-2. - 1926

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. XXVII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529614431888/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

en brav Patriot. Som P. Hjort siger i sin Anmeldelse, har han til Dels »den Rolle, som Narren eller Sandsigeren har i den ældre Poesi«; ja særlig Sandsigerens, men ogsaa Narrens, for saa vidt han under en ironisk Form siger de bitreste Sandheder. Han staar som en underlig inkonsekvent Blanding for Bogens andre Personer, men han er ganske følgerigtig; for bagved hans ironiske Maske ligger Fortvivlelsen: han elsker sit Land og dets Sag, men han ved, at det vil tabe i Kampen; derfor arbejder han for det, men han er nødt til tillige at spotte de spildte Kræfter. En stor Fylde af fortrinlige Bemærkninger har Hauch lagt ham i Munden, særlig kan fremhæves den glimrende vittige og onde Karakteristik af de gejstlige, som han hader af et godt Hjærte.

De to Brødre, Adalbert og Casimir, staar som Modsætninger, men er dog beslægtede Naturer, thi fælles for dem begge er en vis Vaklen, der hos Casimir udarter til den rene Letsindighed, hvorunder han, forblundet af en forbryderisk Kærlighed, svigter sit Land, medens den hos Adalbert fører til det modsatte: en ren Kærlighed og Kamp for Fædrelandet. Casimir er holdningsløs, et svajende Siv, modbydelig over for sin fromme Hustru, spotsk over for de aandelige Magter, Religion og Fædreland. Den fornuftigste af alle Kristi Gerninger er for ham Brylluppet i Kana, hvor Vand forvandlede til Vin. Hans Endeligt bliver da ogsaa frygteligt: lemlæstet dør han for egen Haand.

Adalbert er tænkt som Bogens Helt, men besidder ingen særlige Helteegenskaber. Han er i Slægt med Wilhelm Meister, der mere præges af sine Omgivelser, end han selv præger disse, og med Hamlet, hos hvem »Beslutnings Morgenrøde hensynger mat i gustent Overlæg«. Han er saa forstaaende og reflekterende, at han næsten bliver kedelig; Hauch har med

Adalbert villet vise, hvorledes det kan have sine Vanskeligheder at træffe et Valg, men en saa forsigtig og tvivlende Skikkelse er ingen Helt. Hans Standpunkt bestemmes dels af det polske Instinkt, der ligger i ham, men lige saa meget af Respekten for Faderen, der drager ham bort fra Polens Sag, og af Kærligheden til Leontine, der drager ham til den. Tvivlen viger tilsidst, og Adalbert stiller sig i de kæmpendes Rækker. Figuren er alligevel interessant; netop ved dens reflekterende Tvivlen faar den Karakter af en digterisk Selvbekendelse.

Bonaventura staar ganske farveløst; han er den unge Mand, der ikke kan se andet end Polen og derfor passende faar Lov at dø Heltedøden for sit Land.

Pater Vincent repræsenterer mere en Idé end et Individ, ja selve *Bogens Idé*.

Hvad er da denne? Dette fremgaar tydeligt af Mottoet, Eventyret i Spindestuen og Pater Vincents Historie i Forbindelse med Fortalen.

Mottoet lyder: »Og saaledes er alt omkring os Drøm og Skygge, men Drømme forudsætter Aander, og Jordskyggen en Sol.« I Eventyret slumrer Polens Skytsaad, men saa længe Nattergalen synger, kan hun ikke dø. Pater Vincents Liv bestaar i Opgivelse og Resignation: han forlader sin verdslige Virksomhed, giver Afkald paa sin Elskede og gaar i Kloster, hvorfra han virker for Fædrelandets Sag, men ogsaa Frihedskampen tabes, og Pater Vincent maa søge Lykken, ikke her paa Jorden, men i Drømmenes Land, i et høiere Aanderige, og det samme gælder det polske Folk. Pater Vincents Historie viser en Modsætning mellem det reale og det ideale: han taber paa det første Punkt og vinder paa det andet.

Ud fra dette kan man formulere Værkets Idé:

XXVIII